

Theoretical Philosophy Forum

Monday 4:00 PM Room 226 Múzeum krt. 4/i, Budapest

Web site: <http://philosophy.elte.hu/tpf>

Contact: *László E. Szabó* (organizer) leszabo@philosophy.elte.hu

The Forum is open to everyone, including students, visitors, and faculty members from all departments and institutes! The 60 minute lecture is followed by a 10 minute break and a 30-60 minute discussion. The language of presentation is English or Hungarian.

October 2008

6 October 4:00 PM Room 226

Adolf Karda

Institute of Philosophy, Eötvös University, Budapest

Evolúciós tudatfilozófia: DONALD kontra DENNETT

(Evolutionary philosophy of mind: DONALD contra DENNETT)

Gondolatébresztő metafizikai tézisek létünk alapvető dilemmájáról, az élet megjelenésének és az emberi tudat kifejlődésének miértjeiről és hogyanjáról. Vajon képes az evolúcióra alapozó naturalista világnézet végső választ adni ezekre a kérdésekre? Daniel Dennett, a Tufts University professzora szerint, igen. Élet és tudat a véletlen termékei; a vak algoritmusok szabályozta természetes kiválasztódás egyre magasabb szintű mesterséges intencionalitásokat kreál. Az ember saját teste által kifejlesztett rengeteg kompetencia egymással versengő aktivitásának a szerveződése, semmi több (materialista monizmus). Merlin Donald, a Mc’Gill egyetem volt tanára viszont úgy véli, hogy az ilyesfajta „keményvonalas” konklúzió groteszk osztályozásbeli tévedést tükröz; a darwini univerzum túl kicsi ahhoz, hogy az embert is magába foglalja. Hány éves egyáltalán az Ember? Kettőszázezer? Harmincöt - negyvenezer? Vagy netán tízezernél is kevesebb? Genetikai egyezések ellenére, az utóbbi néhány ezer évben kognitív struktúráink oly mértékben átalakultak, hogy az ember már nem klasszifikálható az állatvilágra jellemző terminusokkal. Mi, modern emberek, már egy „más” rend vagyunk (szubsztancia-dualizmussal rokonszenvező nem-reduktív materializmus).

13 October 4:00 PM Room 226

Mátyás Brendel

Computer and Automation Research Institute, Budapest

'Et tu mi fili, Thomas?!' – avagy Carnap újraértékelése

('Et tu mi fili, Thomas?!' – reconsidering Carnap)

Előadásomban két bevett nézet szerepel. Putnam nyomán a logikai pozitivizmust szokták ekként emlegetni, illetve újabban bevett nézetként emlegetik egyes „revizionista” lozófusok pont azt a nézetet, amely a logikai pozitivizmust bevett nézetnek nevezi, leegyszerűsíti, és úgy gondolja, hogy Thomas Kuhn cáfolta azt.

A logikai pozitivizmus újraértékeléséről szóló eme lozóatörténeti vonal az elmúlt több mint másfél évtizedben bontakozott ki Reisch nyomán. Az Earman, Friedman, Irzik és mások által képviselt áramlat azonban viszonylag ismeretlen még a magyar olvasók előtt. Célom, hogy összefoglaljam a Carnap munkásságát érintő részt. Ezen nézetek a Kuhn és Carnap közötti viszonyból indulnak ki, és konklúziójuk, hogy a két lozófus sokkal inkább kompatibilis, mint azt a második bevett nézet gondolta, amely szerint Kuhn megcáfolta az első bevett nézetet 2.

Az ismertett eredmények bemutatását azzal erősítem meg, hogy néhány adattal és magától Kuhntól származó idézettel rámutatok arra, hogy Kuhn nem is ismerte elég alaposan a logikai pozitivizmust a történelmi fordulat idején. Megkezdődött azonban az újraértékelők kritikája is, és ebben a vitában én egy köztes, árnyalt álláspontra helyezkedem, amely ellentétben áll a második bevett nézettel, de az újraértékelőkkel sem egyezik teljesen. Kifejtem abbéli nézeteimet, hogy Kuhn és Carnap lozóájának összehasonlításában részben kompatibilitást találunk, de legtöbbször hangsúlybeli, fokozati különbségek vannak. A néhány, teljesen összeegyeztethetetlen résznél pedig korántsem mondható, hogy Kuhn győzött Carnap felett.

Elemzem továbbá a tudománytörténet és -lozóa kapcsolatát Carnap, illetve Kuhn lozóájában. Ennek eredményeképpen az mondható, hogy itt sem ellentmondás, hanem hangsúlybeli különbség van csupán, és a történeti fordulat inkább témaváltás volt, mint az előző nézetek meghaladása. Javaslatot teszek továbbá arra, hogy a XX. század tudománylozóájának árnyaltabb leírásánál a logikai pozitivizmus és posztmodern dichotómiáját is meg kell haladni, Carnap későbbi munkásságára pedig egy új elnevezést, a „nyelvi pragmatizmus” megnevezést ajánlom, amely átmenet a logikai pozitivizmus és a posztmodern analitikus lozóa között. Végül kifejtem abbéli véleményemet, miszerint az a jelenség, hogy Carnap annyira sok később őt kritizáló gondolkodót támogatott, annak jele, hogy Carnap nem csak elméleteiben de az életben is alkalmazott egyfajta tolerancia elvet.

20 October 4:00 PM Room 226

PROGRAM CHANGE! (Sándor Kálvin's lecture postponed)

Gábor Hofer-Szabó

Institute for Communication and Cultural Studies, King Sigismund College, Budapest

Department of Logic, Institute of Philosophy, Eötvös University, Budapest

Objektivista kalauz a szubjektív valószínűséghez

(Objectivist guide to subjective probability)

Egy jó szubjektivista nem hisz az objektív valószínűségben – ez azonban nem menti fel a kötelesség alól, hogy elméletileg elszámoljon róla. David Lewis megoldása durván ez: Egy állítás szubjektív valószínűségének egyeznie kell az állítás objektív valószínűségével, amennyiben csak úgymond megengedhető információval rendelkezünk. A fenti elv kapcsán előadásomban a valószínűség metafizikai interpretációjának néhány nehézségére szeretnék rávilágítani.

The scope of the Forum includes all aspects of **theoretical philosophy**, including: logic and philosophy of formal sciences / philosophy of science / modern metaphysics / epistemology / philosophy of language / problems in history of philosophy and history of science, relevant to the above topics / particular issues in natural and social sciences, important for the discourses in the main scope of the Forum.